

PATVIRTINTA

Zarasų rajono savivaldybės viešosios įstaigos
Sveikatos centro l.e.p. direktoriaus
2023 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. V-2

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS SVEIKATOS CENTRO II LYGIOGYDYTOJO AKUŠERIO GINEKOLOGO PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 64:2018 „Gydytojas akušeris ginekologas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma gydytojams akušeriams ginekologams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Akušerija** – medicinos mokslo šaka, nagrinėjanti nėščiosios, gimdyvės ir moters po gimdymo bei vaisiaus organizmo fiziologiją ir patologiją.

2.2. **Gydytojo akušerio ginekologo praktika** – gydytojo akušerio ginekologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra, apimanti mergaitės ir moters lyties organų ligų ir su nėštumu susijusių būklių ir ligų diagnostiką, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką.

2.3. **Gydytojas akušeris ginekologas** – medicinos gydytojas, įgijęs gydytojo akušerio ginekologo profesinę kvalifikaciją.

2.4. **Ginekologija** – medicinos mokslo šaka, nagrinėjanti mergaitės ir moters lyties organų fiziologiją ir patologiją, ginekologinių ligų profilaktikos ir gydymo metodus.

2.5. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Gydytojo akušerio ginekologo profesinė kvalifikacija įgyjama baigus universitetines medicinos studijas ir akušerijos ginekologijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo akušerio ginekologo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

4. Teisę verstis gydytojo akušerio ginekologo praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs gydytojo akušerio ginekologo profesinę kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstitis medicinos praktika pagal gydytojo akušerio ginekologo profesinę kvalifikaciją.

5. Gydytojas akušeris ginekologas verčiasi gydytojo akušerio ginekologo praktika Lietuvos Respublikoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti akušerijos ir ginekologijos paslaugas ir (ar) kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais asmens sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir gydytojas akušeris ginekologas.

6. II lygio Gydytojas akušeris ginekologas (toliau - Gydytojas akušeris ginekologas) dirba įstaigos II lygyje savarankiškai, bendradarbiaudamas su sveikatos priežiūros ir kitais specialistais. Darbuotojas tiesiogiai pavaldus II lygio direktoriaus pavaduotojui medicinos reikalams.

7. Gydytojas akušeris ginekologas vadovaujasi gydytojo akušerio ginekologo praktika, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis ir savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

8. Gydytojas akušeris ginekologas turi teisę:

8.1. verstis gydytojo akušerio ginekologo praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2022 01 01) nustatyta tvarka;

8.3. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

8.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

8.5. atsisakyti nutraukti nėštumą, jeigu tai prieštarauja gydytojo moralinėms vertybėms ar nuostatoms, išskyrus atvejus, kai tai būtina moters gyvybei išsaugoti;

8.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

8.7. nustatyti vaiko gimimo momentą ir asmens mirties faktą teisės aktų nustatyta tvarka;

8.8. gauti darbui būtiną informaciją apie gydomus ir konsultuojamus pacientus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.9. Lietuvos medicinos normos 14 ir 15 punktuose nurodytas diagnostines ir gydomąsias procedūras bei operacijas, priklausomai nuo paciento sveikatos būklės ir mokslo ir technologijų pažangos, atlikti atviru, laparoskopiniu, endoskopiniu būdais, per natūralias angas, lazeriu ar naudodamas robotinės chirurgijos technikas.

9. Gydytojas akušeris ginekologas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

10. Gydytojas akušeris ginekologas privalo:

10.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 8 d. įsakymo Nr. V-208 „Dėl Būtiniosios medicinos pagalbos ir Būtiniosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo tvarkos bei masto patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2020 03 07) nustatyta tvarka;

10.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą šioje Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti profilaktikos priemones ir dalyvauti jas organizuojant bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir saugą;

10.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siūsti pacientą konsultuoti ir (ar) gydytis pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

10.4. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais, dalyvaujančiais atliekant tyrimo, diagnostikos ir gydymo veiksmus;

10.5. propaguoti sveiką gyvenimą, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

10.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudai suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ (suvestinė redakcija nuo 2021 11 01) nustatyta tvarka;

- 10.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomas sveikatos programas;
- 10.8. laikytis sveikatos priežiūros specialisto profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;
- 10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
- 10.10. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;
- 10.11. tvarkyti gydytojo akušerio ginekologo praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;
- 10.12. paaiškinti asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;
- 10.13. taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;
- 10.14. praktikoje vadovautis diagnostikos ir gydymo tvarkos aprašais, diagnostikos ir gydymo protokolais bei diagnostikos ir gydymo metodikomis.
- 10.15. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis; užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;
- 10.16. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką, nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

- 11. Gydytojo akušerio ginekologo profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo akušerio ginekologo profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos mokslo, technikos ir praktikos pažangą.
- 12. Gydytojas akušeris ginekologas turi žinoti:
  - 12.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;
  - 12.2. medicinos statistikos pagrindus;
  - 12.3. sveikatos draudimo pagrindus;
  - 12.4. sveikatos teisės pagrindus;
  - 12.5. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus bei mokėti juos taikyti;
  - 12.6. darbo rezultatų analizės, sveikatos ekonomikos ir vadybos principus;
  - 12.7. klinikinio audito ir klinikinės rizikos vertinimo ir valdymo principus;
  - 12.8. mokslinių tyrimų vertinimo ir pritaikymo principus;
  - 12.9. darbo saugos taisykles;
  - 12.10. medicinos etikos ir deontologijos pagrindus;
  - 12.11. socialinės ir psichologinės pagalbos šeimai principus bei galimybes;
  - 12.12. komandinio darbo principus.
- 13. Gydytojas akušeris ginekologas turi išmanyti:
  - 13.1. moters lyties organų, kitų dubens bei pilvo organų anatomiją ir fiziologiją;
  - 13.2. žmogaus embriogenezę;
  - 13.3. medicininės genetikos pagrindus;
  - 13.4. moters reprodukcinę endokrinologiją;
  - 13.5. mergaitės ir moters fiziologiją;
  - 13.6. moters seksualinę sveikatą ir jos sutrikimus;
  - 13.7. pagalbinį apvaisinimą ir jo būdus;
  - 13.8. prenatalinės patikros ir diagnostikos būdus;

13.9. nėštumo, gimdymo ir pogimdyminio laikotarpio ligų ir komplikacijų rizikos veiksnius, priežastis, patogenezę, klinikinius požymius, diagnostikos ir gydymo metodus, profilaktiką bei reabilitacijos principus;

13.10. naujagimių ir kūdikių žindymo ypatumus;

13.11. mergaitės ir moters lyties organų ir krūties ligų rizikos veiksnius, priežastis, patogenezę, klinikinius požymius, diagnostikos ir gydymo metodus, profilaktiką bei reabilitacijos principus;

13.12. jo kompetencijai nepriskirtų ligų etiologiją, patogenezę, simptomatiką; diagnostikos, intervencinio ir operacinio gydymo principus, jų indikacijas, kontraindikacijas, komplikacijas bei profilaktiką;

13.13. paruošimą operacijai, anestezijai, pooperacinę stebėseną, slaugą ir mitybos principus;

13.14. operacinių žaizdų priežiūrą, komplikacijų profilaktiką, diagnostiką ir gydymą;

13.15. pooperacinių komplikacijų profilaktiką, diagnostiką ir gydymą;

13.16. kraujo, jo komponentų ir pakaitalų perpylimo indikacijas, riziką bei komplikacijas ir jų gydymą;

13.17. anestezijos akušerijoje ir ginekologijoje principus;

13.18. išsamų ir visapusišką konsultavimą šeimos planavimo klausimais;

13.19. farmakologijos principus;

13.20. sveikatos mokymo, sveikos gyvensenos, racionalios mitybos principus;

13.21. žmogaus psichologijos ypatumus, psichikos sutrikimus, sveiko ir sergančio žmogaus bei jo artimųjų psichologiją.

14. Gydytojas akušeris ginekologas pagal savo kompetenciją savarankiškai ar būdamas daugiadalykės specialistų komandos narys turi gebėti:

14.1. diagnozuoti ir gydyti šias ligas, būkles ir sveikatos sutrikimus:

14.1.1. nėštumo, gimdymo ir laikotarpio po gimdymo sutrikimus, ligas ir komplikacijas;

14.1.2. nėštumą ir pogimdyminį laikotarpį komplikuojančias įvairių organų ar sistemų ligas;

14.1.3. perinatalinio laikotarpio būkles;

14.1.4. lyties organų infekcines bei parazitų sukeltas ligas;

14.1.5. endokrininę lyties organų disfunkciją ir menstruacinio ciklo sutrikimus;

14.1.6. vaisingumo sutrikimą;

14.1.7. moters lyties ir šlapimo organų sistemos uždegimines ir neuždegimines ligas;

14.1.8. dubens dugno (tarpvietės) disfunkciją;

14.1.9. lyties organų, pilvaplėvės, placentos piktybinius navikus ir kitų lokalizacijų navikų metastazes į lyties organus;

14.1.10. lyties organų, pilvaplėvės, kitų dubens organų gerybinius navikus;

14.1.11. gerybinius ir piktybinius krūties navikus;

14.1.12. uždegimines ir neuždegimines krūties ligas;

14.1.13. įgimtas urogenitalinės sistemos formavimosi ydas;

14.1.14. lyties organų traumas ir sužalojimus;

14.1.15. urogenitalinės sistemos ligų gydymo, procedūrų ir operacijų komplikacijas;

14.1.16. šoką, skysčių, elektrolitų bei rūgščių ir šarmų pusiausvyros sutrikimus;

14.1.17. ūmų ir lėtinį dubens skausmą;

14.1.18. būkles, kai nėščiujų ir gimdyvių gyvybei buvo kilęs pavojus (angl. near miss – „arti netekties“);

14.1.19. mergaičių urogenitalinės sistemos ligas ir traumas;

14.2. prižiūrėti nėštumą ir gimdymą, nustatyti jo laiką;

14.3. ištirti nėščiąją ar gimdyvę;

14.4. ištirti ir įvertinti vaisiaus būklę nėštumo ir gimdymo metu;

14.5. atlikti nėščiosios tyrimą ultragarsu;

14.6. atlikti vaisiaus chromosominių anomalijų patikrą ir diagnostiką;

14.7. atlikti amniocentezę;

- 14.8. ištirti pacientę dėl galimų ginekologinių ligų;
- 14.9. atlikti moters dubens organų tyrimą ultragarsu;
- 14.10. atlikti krūtų tyrimą ultragarsu laikotarpiu po gimdymo;
- 14.11. priimti gimdymą, esant vaisiaus galvos pirmėigai;
- 14.12. teikti pagalbą gimstant vaisiui sėdmenų pirmėiga;
- 14.13. atlikti vaisiaus vakuuminę ekstrakciją;
- 14.14. ištraukti vaisių replėmis;
- 14.15. atlikti žuvusio vaisiaus smulkinimo operaciją;
- 14.16. atlikti išorinį ir vidinį vaisiaus apgręžimą;
- 14.17. teikti pagalbą įstrigus vaisiaus pečiams;
- 14.18. atlikti cezario pjūvio operaciją;
- 14.19. atlikti konservatyviasias laikotarpio po gimdymo kraujavimo stabdymo operacijas;
- 14.20. įkirpti tarpvietę gimdymo metu;
- 14.21. susiūti akušerinį tarpvietės, makšties ir gimdos kaklelio kirpimą, akušerinį makšties, gimdos kaklelio, gimdos ir tarpvietės plyšimą;
- 14.22. susiūti gimdymo metu plyšusius išangės rauką ir tiesiąją žarną;
- 14.23. pašalinti placentą po gimdymo ranka ar instrumentais;
- 14.24. patikrinti gimdos ertmę;
- 14.25. įplėšti vaisiaus vandenų pūsle;
- 14.26. sužadinti, sustiprinti gimdymą ir persileidimą;
- 14.27. apsiūti gimdos kaklelį;
- 14.28. išplėsti gimdos kaklelį;
- 14.29. pašalinti gimdos turinį vakuuminio siurbliu ar instrumentais;
- 14.30. išgrandyti gimdos kaklelio kanalą ir gimdą;
- 14.31. atlikti kolposkopiją, vulvoskopiją ir vaginoskopiją;
- 14.32. atlikti histeroskopiją;
- 14.33. atlikti laparoskopiją;
- 14.34. atlikti histerosalpingoskopiją, histerosalpingografiją, chromosalpingoskopiją;
- 14.35. punktuoti ir drenuoti užgimdinę daubą;
- 14.36. punktuoti, atverti ir drenuoti lyties organų, pilvo sienos bei krūties pūlinius ir kraujosrūvas;
- 14.37. punktuoti, drenuoti pilvo ertmę, joje esančius darinius ir atlikti jų biopsiją;
- 14.38. atlikti lyties organų, dubens organų, pilvaplėvės, krūties audinio biopsiją;
- 14.39. atlikti lyties organų ar krūties sritinių limfmazgių biopsiją ir juos pašalinti;
- 14.40. pašalinti išorinius ar vidinius lyties organus ar jų dalį;
- 14.41. pašalinti išorinių ar vidinių lyties organų naviką;
- 14.42. pašalinti taukinę ar jos dalį;
- 14.43. pašalinti pilvaplėvės sąaugas;
- 14.44. pašalinti lyties organų ir šlapimo takų ar žarnos fistules;
- 14.45. pašalinti lyties organų ir pilvaplėvės darinius, patologinius židinius, pakitusius audinius ar atlikti jų destrukciją;
- 14.46. susiūti kitas, nei nurodyta Lietuvos medicinos normos 14.21 papunktyje, tarpvietės ir lyties organų žaizdas ir plyšimus;
- 14.47. pašalinti svetimkūnį iš lyties organų;
- 14.48. atlikti ilgalaikių kontraceptinių priemonių įterpimą ir pašalinimą;
- 14.49. perrišti kiaušintakį;
- 14.50. atlikti lyties organų ir tarpvietės anatomiją bei padėti koreguojančias ar atkuriančias operacijas ir procedūras;
- 14.51. atlikti šlapimo nelaikymą koreguojančias operacijas ir procedūras;
- 14.52. atlikti kiaušidžių transpoziciją;

14.53. susiūti nekomplikuotą šlapimo pūslės, šlaplės, šlapimtakio pažeidimą;

14.54. susiūti nekomplikuotą žarnos pažeidimą;

14.55. atlikti cistoskopiją;

14.56. susiūti antrine siūle;

14.57. gaivinti naujagimį.

15. Gydytojas akušeris ginekologas turi gebėti atlikti šiame punkte nurodytas procedūras, jei yra baigęs Vilniaus universiteto ir (ar) Lietuvos sveikatos mokslų universiteto atitinkamą profesinės kvalifikacijos tobulinimosi kursą ar atlikęs atitinkamą stažuotę Vilniaus universiteto arba Lietuvos sveikatos mokslų universiteto atitinkamoje klinikoje arba rezidentūros bazėje ar kitos užsienio valstybės universitete, rengiančiame ir tobulinančiame atitinkamus specialistus, kurių metu mokoma atlikti atitinkamą procedūrą:

15.1. atlikti choriono biopsiją;

15.2. atlikti intrauterines vaisiaus intervencijas ir operacijas;

15.3. atlikti šlapimtakių kateterizavimą ar stentavimą;

15.4. susiūti kraujagyslę;

15.5. pašalinti kirmėlinę ataugą;

15.6. atlikti gerybinio ir piktybinio krūties naviko biopsiją ir šalinimą;

15.7. pašalinti priegimdžio audinius;

15.8. atlikti išangės rauko plastiką;

15.9. atlikti išorinių lyties organų ir makšties suformavimo operacijas;

15.10. pašalinti pilvaplėvę (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.11. atlikti diafragmos rezekciją ir susiuvimą (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.12. susiūti plonąją ir storąją žarnas;

15.13. atlikti plonosios ir storosios žarnos rezekciją;

15.14. atlikti plonosios ir storosios žarnos stomą;

15.15. atlikti šlapimo pūslės stomą;

15.16. pašalinti blužnį (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.17. atlikti kepenų rezekciją (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.18. atlikti dalies šlapimo pūslės pašalinimą (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.19. pašalinti tulžies pūslę (atliekant išplėstines citoredukcines operacijas);

15.20. atlikti darinių užpilvaplėviniame tarpe punkciją ir biopsiją;

15.21. atlikti pleuros ertmės punkciją;

15.22. atlikti intraperitoninę chemoterapiją;

15.23. atlikti krūtų tyrimą ultragarsu;

15.24. atlikti profilaktinius mergaičių ir moterų skiepėjimus;

15.25. paimti reprodukcinis audinius ir moteriškas bei vyriškas lytines ląsteles pagalbinio apvaisinimo bei vaisingumo išsaugojimo procedūroms;

15.26. sušvirkšti vyriškas lytines ląsteles į makštį, gimdos kaklelį ar gimdą;

15.27. atlikti *in vitro* sukurtų embrionų perkėlimą į moters organizmą;

15.28. atlikti moteriškų ir vyriškų lytinių ląstelių bei vaisingumui išsaugoti skirtų reprodukcinis audinių transplantavimą.

Susipažinau ir sutinku

(vardas, pavardė ir parašas)

(data)